לאהדורי גט אשה בסימנים אי אמרת דאורייתא [א]מהדרינן ואי אמרת דרבנן כי עבוד רבנן תקנתא בממונא אבל באיסורא לא עבוד רבנן תקנתא ת"ש אף השמלה היתה בכלל כל (א) אלו ולמה יצאת להקיש אליה ולומר לך מה שמלה מיוחדת שיש לה סימנין ויש לה תובעין חייב להכריז אף כל דבר שיש לו סימנין ויש לו תובעין חייב להכריז תנא תובעין אצטריכא ליה סימנין [ב]כדי נסבא ת"ש חמור בסימני אוכף אימא בעדי אוכף ת"ש [ג][ו]והיה עמך עד דרוש אחיך אותו וכי תעלה על דעתך שיתננו לו קודם שידרשנו אלא דרשהו אם רמאי הוא או אינו רמאי מאי לאו בסימנין לא בעדים ת"ש [ג][ב]אין מעידין אלא על פרצוף הפנים עם החוטם אע"פ שיש סימנין בגופו ובכליו שמע מינה סימנין לאו דאורייתא אמרי גופו דארוך וגוץ כליו [ג]דחיישינן לשאלה אי חיישינן לשאלה חמור בסימני אוכף היכי מהדרינן אמרי (ב) אוכף לא שאולי אינשי אוכפא משום דמסקב ליה לחמרא איבעית אימא כליו בחיורי ובסומקי אלא הא דתניא [ד][ד]מצאו קשור בכים או בארנקי ובטבעת או שמצאו בין כליו אפילו לזמן מרובה כשר ואי ס"ד חיישינן לשאלה כי מצאו קשור בכים אמאי כשר ניחוש לשאלה אמרי כים וארנקי וטבעת [ה]לא משאלי אינשי כים וארנקי משום דמסמני וטבעת משום דמזייף לימא כתנאי [ו][ה]אין מעידין על השומא ואלעזר בן מהבאי אומר מעידין על השומא מאי לאו בהא קמיפלגי דת"ק סבר סימנין דרבנן ואלעזר בן מהבאי סבר סימנין דאורייתא אמר רבא דכ"ע סימנין דאורייתא והכא בשומא מצויה בבן גילו קמיפלגי מר סבר שומא מצויה בבן גילו ומ"ס שומא אינה מצויה בבן גילו איבעית אימא דכ"ע שומא אינה מצויה בבן גילו והכא [י]בסימנין העשוין להשתנות לאחר מיתה קמיפלגי מר סבר סימנין עשוים להשתנות לאחר מיתה ומר סבר סימנין אין עשוים להשתנות לאחר מיתה אב"א דכ"ע שומא אינה עשויה להשתנות לאחר מיתה וסימנין דרבנן והכא בשומא סימן מובהק הוא קמיפלגי מ"ס שומא סימן מובהק הוא ומ"ס שומא לאו סימן מובהק הוא אמר רבא את"ל סימנין לאו דאורייתא היכי מהדרינן אבידתא בסימנין דניחא ליה למוצא אבידה דנהדר בסימנין כי היכי דכי אבדה ליה לדידיה נמי נהדרו ליה בסימנין אמר ליה רב ספרא לרבא וכי אדם עושה טובה לעצמו בממון שאינו שלו אלא ניחא ליה לבעל אבידה למיהב סימנין ולמשקליה מידע ידע דעדים לית ליה ומימר אמר כולי עלמא לא ידעי סימנין מובהקים דידה ואנא יהיבנא סימנין מובהקים דידה ושקלנא לה אלא הא דתנן [ז]רבן שמעון בן גמליאל אומר אחד הלוה משלשה יחזיר ללוה שלשה שלוו מן האחד יחזיר למלוה ניחא ליה ללוה לאהדורי ליה למלוה אמר ליה התם סברא הוא [ח]אחד הלוה משלשה יחזיר ללוה דגבי לוה שכיחי גבי מלוה לא שכיחי ש"מ מלוה נפול שלשה שלוו מאחד יחזור למלוה דגבי מלוה שכיחי גבי לוה לא שכיחי
אלא

לאהדורי גט. שאבד מן השליח המביאו קודם שנתן לה: **הקנאה.** לקמן בשמעתין מפרש מאי היא: **בממונא.** דהפקר ב"ד הפקר: **תובעין אצטריכא ליה.** קרא לתובעין אתא ולמעוטי מידי דליאוש ולאפקריה: **כדי נסבה.** בלא מקרא אלא אסמכינהו אקרא בעלמא: **ת"ש.** דאוקמינן לעיל חמור לסימני אוכף אתא: **אימא בעדי אוכף.** אם יש עדים המכירין בטביעות עין לאוכף שהוא שלו מחזירין לו את החמור: **דרשהו.** והכי משמע עד דרוש אחיך אותו עד דרשך את אחיך: [ט]**בעדים.** שיביא עדים שהוא שלו: **אין מעידין.** על אדם שמת להשיא את אשתו אלא א"כ ראו פרצוף פניו שהוא עם החוטם: **דארוך או גוץ.** שאין זה סימן שהרבה ארוכין וגוצים יש: **כליו.** בגדיו: **חיישינן.** שמא השאילם לאחר ואותו אחר ראו שמת: **מסקב.** דורויי"ש בלע"ז: **חיורי או סומקי.** אין זה סימן שהרבה כאלה יש: **מצאו קשור בכים שלו או בארנקי כו'.** שליח המביא גט ואבד הימנו לאחר זמן מצאו קשור בכים שלו או בארנקי כו': **בין כליו.** כלי תשמישו שבביתו: **אפילו לזמן מרובה.** אע"ג דתנן (גיטין דף כז.) המביא גט ואבד הימנו מצאו לזמן מרובה פסול הכא כשר: **ניחוש לשאלה.** שמא השאיל כיסו לאחר והוא קשרו בו: **דמסמני.** מנחשי ואומר סימן לאדם שמשאיל כיסו שמוכר לו מזלו: **דמזייף.** שהיה לכל איש חותם ניכר בטבעתו וכשהולך שום דבר סתום מכסהו וחותמו בטבעתו לפיכך אינו משאיל טבעתו שמא יעשה זה חותם כנגד חותמו ויזייף בו את שליחותיו: **אין מעידין על השומא.** המעידין על האשה להשיאה ואמרו סימן היה בו שומא באבר פלוני: **שומא.** וורוא"ה בלע"ז: **סימנין דרבנן.** וגבי אשת איש דאיסור דאורייתא הוא לא סמכינן עלייהו: **בבן גילו.** הנולד בשעתו שנולדו במזל אחד: **בסימנין העשוין כו'.** אם עשוין להשתנות או אינן עשוין להשתנות. אם בחיים היתה שומא שחורה במותו נעשית לבנה או איפוך: **מובהק.** ואפילו סימנין דרבנן יש לסמוך על זה: **היכי מהדרינן.** כלומר מה תקנה ראו חכמים בדבר ליכנס בספק להחזיר ממון למי שאינו שלו: **אלא** ל"ג: **וכי אדם עושה.** ובניחותא דמוצא מאי איכפת לן אם מי שאבדה ממנו לא ניחא ליה: **אלא.** אמר רבא כל אובדי אבידה ניחא להו שתהא דת זו בישראל למיתב סימנין וכל הבא ונותנו יטלנה. מאי טעמא: **מידע ידע דעדים לית ליה.** פעמים שאין לו עדים עליה ואם יזקיקוהו לעדים לא תבא לעולם לידו ומימר אמר טוב לי שיחזירוה לכל האומר סימניה דלא שכיחא דנימא סימנין דידה: **אלא אנא דכ"ע לא ידעי כו':** **אלא הא דתנן כו'.** ואמרו להחזיר לו למלוה בלא עדים בסימן זה שאומר שלשה היו ומשלשה לוים ואם מן הלוה נפלו שכבר פרעם מי ניחא ליה בתקנה זו שיתנם המוצא לכל הבא ונותן סימניהם והלא טוב לו שיהו מונחים ביד המוצא עולמית דכל זמן שהם בידו ולא יחזירם למלוה הרי הם כשרופים ולא ניחא דליהדר להו בסימנין דלמא מיתרמי דידע מלוה בסימניהן: **הכא.** בסימנין כי האי לא איכפת לן בניחותא דלוה דודאי לאו מיניה נפיל דהנך שטרי אחריני מאי בעו גביה:
אלא

ת"ש חמור בסימני אוכף. ברייתא היא: **דרשהו אם הוא רמאי מאי לאו בסימנין.** וא"ת דבמתני' (לקמן כח:) דריש מהאי קרא דלא יחזיר אף בסימנין וי"ל דאסמכתא היא כדקתני עלה בברייתא משרבו הרמאים התקינו אבל הכא משמע ליה שהיא דרשה גמורה מדקאמר וכי תעלה על דעתך לומר כו' (ג) ועי"ל דבמתני' איירי בידוע שהוא רמאי לכך צריך עדים אבל הכא איירי בסתם בני אדם: (ד) **מצאו.** גט קשור בכים יחזיר המוצא לשליח או לבעל השואלו בסימני הכים: [י]**(וניחוש לשאלה).** וא"ת ולוכח מהכא דסימנין דאורייתא ובפרק בתרא דיבמות (ה) (דף קכ. ושם ד"ה מצאו) פריך מהכא דסימנין דאורייתא וי"ל דמצי לאוקמה כגון שאותו שאבדו מצאו ומכיר הכים בטביעות עין דכיון שבעצמו מצאו נאמן וה"נ הוה מצי לאתויי התם: **כים וארנקי** משום דמסמני. וא"ת והכתיב לא תנחשו וי"ל כשלהי במה אשה (שבת דף סז.) אמרינן כל דבר שיש בו משום רפואה אין בו משום דרכי האמורי: **ואנא** יהיבנא סימנים מובהקין דידה. לא מובהקין ממש קאמר אלא מובהקים מסימני חבירו כמו זה אומר מדת ארכו וזה אומר מדת רחבו ולקמן (דף כח:) נמי דקאמר לעולם גלימא מכריז ולא אמר סימנין מובהקין התם נמי לאו מובהקים ממש קאמר אלא שלא אמר סימנים טובים שיש בו כי אם כסימנין דסומקי וחיורי:
אלא

עין משפט נר מצוה

צא א מיי' פ"ג מהל' גירושין הלכה יא ועיין בהשגות ובמגיד משנה סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קלג סעיף ד:

צב ב ג מיי' פי"ג שם הל' כא סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' יז סעיף כד:

צג ד ה מיי' פ"ג שם [דין זה לא נזכר ברמב"ם ועיין בכ"מ סי' קלג שתמה עליו] סמג שם טוש"ע אה"ע סי' קלג סעיף ד:

צד ו מיי' פי"ג שם הלכה כא טוש"ע אה"ע סי' יז סעיף כד:

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' בכלל כל אלה ולמה: (ב) שם היכי מהדרינן אמרי לא משאלי כל"ל ותיבת אוכף נמחק: (ג) תוס' ד"ה דרשהו וכו' ועי"ל דבמתני'. נ"ב עיין בשו"ת ב"ח סי' למ"ע ביאור דבור זה: (ד) ד"ה מצאו וד"ה וניחוש הד"א: (ה) באה"ד ובפ' בתרא דיבמות. נ"ב דף קכ ע"א וע"ש בתוספות בד"ה אמר רבא:

◆

מוסף רש"י

כדי נסבא. שלא לצורך (סוטה יט:) מידי דלא אצטריך למתנייה ותנייה כדי (קדושין ה:). **אין מעידין.** על האיש שמת, אלא על פרצוף הפנים עם החוטם. אא"כ ראוהו מת בפרצוף פניו עם חוטמו, שיכולין להכירו שהוא, אבל לא ראוהו בפרצוף או שניטל חוטמו אין מעידין עליו להשיא את אשתו, שמא אין הוא (יבמות קכ.). **דמסקב.** לשון ריצוע דדריס דוריי"א בלע"ז (קדושין פא. עי"ש). **מצאו קשור.** המביא גט לאשה ואבד הימנו (יבמות קכ.). **בכים או בארנקי.** ומכיר את הכים ואת הארנקי (גיטין כז:). **או שמצאו בין כליו.** בין כלי ביתו ומכיר את הכים ואת הטבעת שהן שלו (יבמות קכ.). **כשר.** ולא חיישינן דלמא האי כים והאי טבעת דאינש אחרינא הוא והאי גט אחר הוא (שם). **אחד הלוה משלשה.** אם שלשה שטרות שלוה אחד מן שלשה בני אדם, יחזיר. מוצאם, ללוה. דודאי פרעם והחזירום לו, ומידו נפלו שאם מידם נפלו מי קבצם למקום אחד (לעיל כ.). **שלשה שלוו מן האחד.** אם שלשה לוים הם שלוו מאדם אחד, יחזיר. המוצאם, למלוה. שהדבר ידוע שממנו נפלו (שם).

מסורת הש"ס

א) [ר"ה ה. וש"נ], ב) לקמן כח., ג) יבמות קכ. [בכורות מו:], ד) יבמות קכ. [גיטין כז:], ה) יבמות קכ., ו) שם ביבמות איתא בשומא העשויה כו' וע"ש, ז) לעיל כ., ח) שם, ט) [ובעל המאור הקשה לפירושו דס"ל משמלה וכו' ופי' הוא שיביא עדים שאינו רמאי כו' וע"ש], י) רש"ל מ"ז ועשה הכל דבור אחד,

◆

תורה אור השלם

ו וְאִם לֹא קָרוֹב אָחִיךָ אֵלֶיךָ וְלֹא יְדַעְתּוֹ וַאֲסַפְתּוֹ אֶל תּוֹךְ בֵּיתֶךָ וְהָיָה עִמְּךָ עַד דְּרֹשׁ אָחִיךָ אֹתוֹ וַהֲשֵׁבֹתוֹ לוֹ: דברים כב ב

◆

לעזי רש"י

דורויי"ש [רידרויש"ר]. לפצוע, לשפשף (את גב החמור באוכף, שאינו הולם אותו).

ווֹרוא"ה [ויירוא"ה]. שומא.

◆

רבינו חננאל

איבעיא להו סימנין דאורייתא או דרבנן וכו' וסימנין כדי נסבה פי' אגב גררה הזכירה משנתנו הסימנין ולאו דוקא הן. ת"ש חמור בסימני אוכף. פי' אוכף הוא שלפעמים נתון על המרדעת של חמור כדי למנוע [א] חבור המשוי על גבי חמור. ת"ש דתנן בהאשה פרק בתרא דיבמות אין מעידים אלא על פרצוף פנים עם החוטם אע"פ שיש סימנין בגופו כלומר אם נותנין העדים סימני פרצופו ואמר מי שפרצופו כך וכך ראינוהו שמת משיאין את אשתו. ופרקי' גופו דארוך וגוץ דלאו סימן מובהק הוא כליו חיישינן שמא שאולין היו לו ומקשי' אי הכי חמור בסימני אוכף נמי דלמא שאול הוא ואע"ג דאיכא סהדי [ב] האי דאיכוף להאי גברא הוא נימא דלמא השאילו לאחרים דהא אמרת גבי כלים חיישינן לשאלה. ופרקי' איכוף לא מושלי אינשי למה כי פעמי' שתהיה בהמת בעל האיכוף רזה ובהמת השואל שמנה וכשנותנין עליה זה האיכוף מתפתח וכשמחזיר על בהמתו של המשאיל מסקבה פי' עושה בה חבורה כדגרסי' [ג] במשקין סקבא דשתא ריגלא. אלא הא דתניא מצא לגט קשור בכים בארנקי בטבעת או שמצאו בכליו אפי' לזמן מרובה כשר ואי חיישינן לשאלה אמאי כשר ניחוש דלמ' השאיל כיסו או טבעתו או ארנקי שלו לאדם אחר והוא שקשר זה הגט עמהם וגט זה של אדם אחר הוא ואינו זה הגט שהיה בידו של משאיל. ופרקי' כים וטבעת וארנקי לא מושלי אינשי ופשוטה היא. והא דאמרי' אין מעידין על השומא. ושומא מצויה בבן גילו וסימנין עשוין להשתנות אחר המיתה כולן פשוטות הן. וסוגיין דשמעתין מאן דאמר סימנין דאורייתא היינו דמהדרינן אבידתא בסימניה ואפי' למאן דאמר סימנין לאו דאורייתא הן אם הן [ד] סימנין מהדרינן לה לאבידה

א) נ"ל חכוך וכ"ה בערוך ערך אכפה. ב) נראה דל"ל דהאי אוכף להאי גברא וכו'. ג) במשקין ליתא אך הוא בקדושין דף פ' וכ"ה בערוך ערך סקב. ד) נראה דל"ל אם הן סימנים מובהקים מהדרינן וכו'.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com